

NARODNA IN ŠTUDIJSKA
KNJIŽNICA
VIA GEPPA 9 - TRIESTE (312)

DELLO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Bistvo sedanje vladne krize

Palmiro Togliatti

nju in tudi sledeča vladna kriza že smatrana, če ne morda s strani ministrskega predsednika, pač pa vsaj s strani osebnosti, ki niso manj, če ne bolj važne od njega, kot neizogibni in celo zaželeni izhod, pred katerim bi se bilo brez pomena izogibati in s katerim se je treba čim prej spopasti, namesto da bi ga odlagali.

Rezultat, do katerega se prihaja na podlagi preučitve teh dejstev, dobiva svojo potrditev na podlagi precedensov politične in parlamentarne bitke. Te epizode so pismo ministra Colomba, o katerem se že lahko z gotovostjo trdi, da je vseboval poleg katastrofalnega opisa — in to z nameranim napihovanjem — državnega gospodarstva tudi nepreklicno zahtevo določene linije v gospodarski politiki, in njemu sledeči govor posl. Mora s predlogom po zadržanju in dejanskem blokiranju od zgoraj mezdskih borb (politika dohodkov) in po »pogodbenem varčevanju«, t. j. po vsrkanju dela mezd s strani novega sklada za izredne namene.

Nismo v stanju povedati, ali je govor posl. Mora popolnoma zadovoljil zahteve ministra Colomba. Gotovo pa je, da so po izbruhu krize to teme, okrog katerih se je koncentriral ožen gospodarske desnice, dobro zastopane v konfindustrijskem tisku («neodvisnem!»), in politične desnice, posebej v vodilni skupini krščanske demokracije. O šoli se še govori, a le med oklepaji in kot o vprašanju, ki ni nujno. Govori se pa zelo odkrito o novih in resnih »antikonzjunktur- nih« ukrepih in o odložitvi slehernega načrta za gospodarske in družbene reforme..., dokler jih gospodarski položaj ne bo dopuščal. Dobro se ve, da jih gospodarski položaj za tiste, ki tako govore, ne bo nikoli dopuščal. Vse to spremilja zdaj odkrita, nato zakrinkana lažna polemika proti vladi, ki poleg tega, da je predložila program, v katerem so bili reformni ukrepi povezani s tolikimi rezervami, da jih je bilo celo težko spoznati, ni v sedmih mesecih obstoja uspešno uresničiti niti najmanjšega teh ukrepov, nasprotno ni dala niti vedeti, kako jih misli uresničiti.

To je torej pravo bistvo sedanje krize. Po sedmih mesecih odlašanja in praktične odložitve neobhodno potrebnih reform, po vrsti neurejenih antikonzjunktur- nih ukrepov, ki so v večini takšni, da slabšajo pogoje delovnih ljudi in srednjih slojev, po odgovodi tistemu malemu ali velikemu delu davčne reforme, kot je bil davek na kupone, se danes napad odvija direktno. In, kot je naravno, se tiče dveh strank, ki sta bili glavni v zapletenem gibanju, ki je po delno obe- tajočem programu prve vlade le-

vega centra privedlo na podlagi postopnih nazadovanj in kapitulacij do zastoja zadnjih sedmih mesecev in sedanjega padca. Poglejmo torej, kakšna vprašanja se postavljajo pred obema strankama.

Za krščansko demokracijo gre za temeljno inspiracijo neapeljskega kongresa, ki je bila izziv komunizmu na podlagi zatrtih sposobnosti uresničenja načrta globokih gospodarskih in družbenih reform. Znajti se danes na liniji »politike dohodkov«, ki ni drugega kot način kristaliziranja sedanjih gospodarskih odnosov v vseh njihovih aspektih, odpravljajoč celo dialektiko sindikalnih borb, je zelo revna, čeprav tudi zelo pomenljiva usoda. Najmanj je to evolucija, o kateri se ne ve, kako jo morejo sprejeti tisti deli katoliškega množičnega gibanja, ki je z velikimi upi sprejelo neapeljske sklepe.

Za socialiste je kriza še globlja. Oni so dejansko razumeli in predložili politiko reform, uresničeno v sodelovanju s krščansko demokracijo, kot poraz monopolističnega neokapitalizma in korak k novi družbi. Danes vodilna demokristjanska skupina protestira, da to ni (Nadaljevanje na zadnji strani)

Doberdob

11.-12.-13. julija

Spored:

Sobota, 11. julija: od 15. uri otvoritev praznika; ob 20. uri začetek nagradnega tekmovanja v briškoli; od 20,30 do 2. ure po polnoči ples.

Nedelja, 12. julija: ob 18. uri kulturno folklorni program; ob 19,30. javno zborovanje, govoril bo deželni svetovalec dr. Karel Šiškovič; od 20,30 dalje ples.

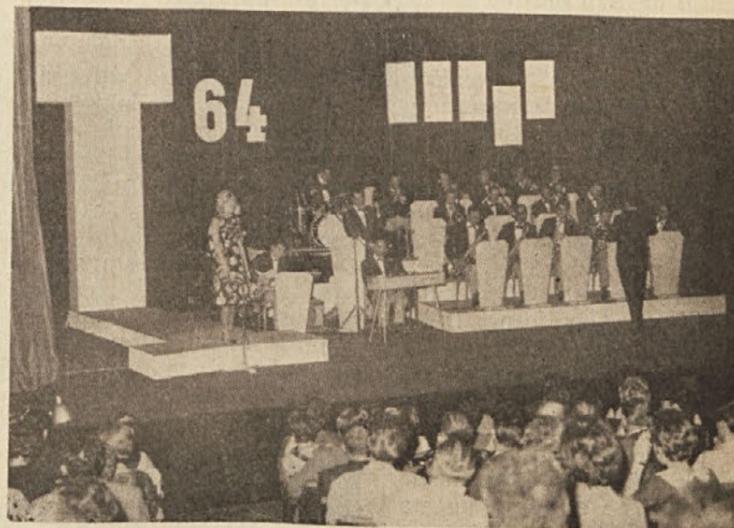
Ponedeljek, 13. julija: od 20. do 24. ure ples z izvolitvijo zvezdice «Dela» in «l'Unità». (V primeru slabega vremena bodo prireditve preložene na 18., 19. in 20. julij:.)

Dolina

25.-26.-27. julija

Spored:

Sobota 25. julija: ob 17. uri otvoritev, ob 20,30 kulturno zabavna prireditve prosvetnega društva «Vesna» iz Križa — nastopijo solisti s popevkami, moški pevski zbor in dramska družina, ki bo uprizorila Košutovo veseloigro «Na kriški osmici». Ob 21. uri filmska predstava.

Nedelja, 26. julija: ob 16. uri promenadni koncert domače godbe na pihala; ob 18. uri nastop zabavnega orkestra «Miramar» s svojimi solisti, ki bodo izvajali spored 11. revije slovenske popevke «Trst 64».

Govorila bosta deželni svetovalec dr. Karel Šiškovič in senator Vittorio Vidali, predsedoval pa bo dolinski župan Dušan Lovriha. Od 20,30. do 1. ure po polnoči ples. Igral bo dolinski Trio.

Ob 21. uri filmska predstava. Ponedeljek, 27. julija: ob 20. do 24. ure ples. Od 21. druga filmska predstava. (Na gornji sliki: zabavni orkester «Miramar».)

Javno zborovanje o vladni krizi

V soboto, 11. julija ob 18,30 bo na trgu pri Sv. Jakobu v Trstu javno zborovanje KPI. Poslanec Alessandro Natta član Direkcije KPI in poslanka Marija Bernetič bosta govorila o aktualnem političnem položaju v Italiji. Udeležite se!

V deželni zbornici niso pustili govoriti v slovenščini

Tretja seja deželne zbornice za Furlanijo-Julijsko krajino bo prešla v zgodovino kot dokaz, da se ravnanje večinskih političnih strank, Krščanske demokracije in socialdemokratov, ni v ničemer spremenilo v odnosu do slovenske narodne manjšine v Italiji in v deželi. Že takoj na prvi seji z dne 26. maja t.l. se je opazilo, da se skušajo večinske stranke otresti vsakega priznanja, da tu obstoja problem Slovencev, s kateremu je treba pristopiti z dobro voljo, da se enkrat za vselej reši v duhu ustave, Posebnega statuta dežele in večjega števila mednarodnih listin, ki jih je Italijanska država podpisala od leta 1947. dalje. A tehtni dokaz, da se noče pristopiti k rešitvi tega vprašanja in da se celo že z vsega začetka hoče ustvariti prepada med državljanji italijanske narodnosti in državljanji slovenske narodnosti, je bil podan prav na tretji seji, t.j. v četrtek 9. julija t.l.

Na dnevnem redu se je bila izvolitev treh članov paritetne komisije država-dežela po členu 65 Posebnega statuta ter izvolitev 5 članov komisije, ki bo skupno s

predsednikom pokrajine, županom tržaškega mesta in vladnim deželnim komisarjem določala glavne cilje v razporejanju desetih milijard na leto za Tržaško področje.

Takoj po prečitavanju dnevnega reda in po začetku diskusije o paritetni komisiji, predvideni od člena 65 Posebnega statuta, je med drugimi svetovalci zaprosil za besedo tudi tov. dr. Šiškovič. Ko je prišla vrsta nanj, je tov. Šiškovič začel takole v slovenščini: «Gospod predsednik, spoštovani kolegi! Zelel bi nekaj povedati v zvezi...». Po teh v slovenščini izgovorjenih besedah ga je takoj predsednik zbornice dr. Rinaldini prekinil in ga pozval, naj govori v italijanščini. Tov. Šiškovič pa je, medtem ko se je v avli začnela zmešnjava in je fašist Morelli kričal, naj naš tovariš govori v italijanščini, še nadalje skušal povedati nekaj v slovenščini, a ponovno ga je dr. Rinaldini prekinil in ga pozval v imenu «kurtoaznosti» do svojih kolegov italijanske narodnosti, naj nadaljuje svoj govor v italijanščini. Tov. Šiškovič pa je zaradi tega najprej ugotovil,

da se ga ne pusti sprogovoriti v materinščini, da je pravilno sklicevati se na «kurtoaznost», a naj bo ta «kurtoaznost» obojestranska, ker je on slovenske narodnosti, zastopa velik del slovenskih volivcev, je pravomočno izvoljen za svetovalca in bi moral zato uživati vse pravice kot vsi ostali svetovalci italijanske narodnosti. Med temi pravicami pa je bistvena ravno pravice do materinega jezika v vseh organih.

V času, ko je izgovarjal te besede, so mu še vedno vpadali v besedo bodisi predsednik zbornice, bodisi misovec Morelli, bodisi nekdo tudi iz vrst demokristjanov. Vsi ti so ga pozivali, naj se povrne k dnevnemu redu, a tov. Šiškovič je vztrajal na stališču, da je vprašanje uporabe jezika bistvenega značaja in je poudarjal, da obstajajo že pozitivna določila v nekaterih italijanskih zakonih, ki se tičejo ravno uporabe materinščine izven italijanščine, in nekatera univerzalno veljavna človečanska in demokratična načela, ki se jih je treba držati, če se hoče določen organ držati demokratične-

Govor tov. Šiškoviča, ki so ga onemogočili

Deželni svet je organ, ki mora reševati slovenske probleme

Dejstvo, da se mi onemogoča govor v slovenščini v najvišjem organu avtonomne dežele s posebnim statutom Furlanija-Juljska krajina, dočim mi bodisi republiška ustava bodisi sam statut v svojem členu 3 dajeta pravico do enakopravnosti z vsemi državljani republike in dežele, ne prizadeva samo mene osebno, niti ne le treh svetovalcev slovenske narodnosti, ki sedijo na tem mestu, pač pa predvsem slovensko narodno skupnost v Italiji v njeni celoti in samo demokratično strukturo države, v kateri živimo ramo ob rami s sobraty italijanske narodnosti. Zelo udobno je zakrivati se za zastorom črke nekaterih zakonskih členov, ki specifično ne omenjajo možnost uporabe materinega jezika v nekaterih krajih in ob nekaterih prilikah. Nasprotno, treba bi se bilo sklicevati, ko gre za postavljanja, načrtovanje in reševanje tako delikatnega vprašanja, kot je vprašanje zagotovitve pravic narodni manjšini v okviru države z večino druge narodnosti, na duh zakona, na določila nekaterih mednarodnih sporazumov in pogodb, na neredke analogije v teoriji in praksi v sami italijanski državi v tej povojni dobi, na neminljive demokratične principe, ki morajo služiti za podlago sleherni splošni ureditvi v državi, ki hoče biti demokratična. Zelo udobno je in v bistvu nedemokratično, da se skuša vsiliti zakon v številčnosti tudi na tem področju, še udobnejše pa je pustiti kot mrtvo črko splošna določila zakona, ne da bi se pristopilo k rešitvi vprašanj, ki obstajajo tudi izven nas in naše volje.

Kako se torej misli načeti in rešiti vprašanje substancielne, praktične, vsakodneвне, prave enakopravnosti slovenske manjšine v deželi, če se njenim predstavnikom odklanja zaradi zakona številčnosti, zaradi nasilja, ki ga moram zavrniti, pravica, da se izražajo v svojem jeziku? S tega mesta je treba začeti uresničenje popolne enakopravnosti slovenske narodne manjšine, ker se bomo v nasprotnem primeru znašli vedno, poudarjam vedno, pred dvema kategorijama državljanov: pred državljani prve stopnje, ki imajo možnost, da izražajo svojo narodnost v vsakem trenutku in v vsakem kraju, ter pred državljani druge — ali bolje, če pomislimo na način, kako so se rešili probleme drugih narodnih manjšin v Italiji — tretje ali četrte stopnje, ki imajo možnost, da izražajo svojo narodno individualnost samo med štirimi domačimi stenami, v gostilni ali eventualno — če to dovoljujejo nacionalistični izbruhi — na cesti. In res, še vedno italijanski državljani slovenskega jezika, ki je nosilec vseh dolžnosti, prav tako kot

državljan italijanskega jezika, nima pravice, da govori v svojem jeziku niti v javnih organih, niti v javnih uradih, da ne govorimo o sodiščih, kjer obstaja še vedno zaradi zloglasnega fašističnega zakona nevarnost, da se je direktno postavljeni pod obtožbo, kot se je že zgodilo, če se hoče govoriti v materinem jeziku. Zato, kje naj se začne proces izenačenja italijanskih državljanov slovenskega jezika? Logično, prirodno, globoko demokratično bi bilo, da se začne tu, v tej dvorani, ker bodo morali od tu iziti vsi ukrepi, oz. večina ukrepov za izenačenje slovenske narodne manjšine v njenih pravicah. Današnji «incident» s sledečim ukrepom omejitve pravice izvoljenemu svetovalcu, ker je tudi to eden izmed aspektov vprašanja, je še vedno dokaz določene mentalitete, o kateri smo mislili, da je preživela spričo ustanovitve republike, sadu antifašističnega

Tovariš Šiškovič v deželnem svetu. Slika je bila posneta na prvi seji

in antinacističnega odpora, katerega velik in neizbrisen del smo bili tudi mi, Slovenci. Je dokaz določene življenjske navade v nekaterih političnih krogih, ki se prav gotovo ne kažejo pridobljeni za «demokratično površino», za tisto demokratično površino, o kateri se v teh zadnjih časih toliko govori, da bi se dokazalo, kako ji ne smejo komunisti na noben način pripadati. No, danes se je hotelo dokazati, da se hoče izključiti od sadov demokracije tudi slovenska manjšina.

A pazimo dobro, častivredni kolegi, vzemite v svoje roke zapisnike komisije in II. podkomisije za izdelavo ustave, vzemite v svoje roke zapisnike nekaterih sej Ustavodajne skupščine in boste videli, da če vsi mi sedimo na teh klopih, smo tega dolžni dejstvu, da je to deželo hotela velika večina ustavodajnih poslancev zaradi obstoja slovenske narodne manjšine, kateri se je hotelo dokazati, kako se zna obnašati v nasprotju s fašizmom demokratična Italija do narod-

nih manjšin. Vprašanje, ki sem ga postavil ob tej priliki, je torej osnovnega pomena. Slovenci v deželi hočejo biti sestavni del njenega življenja, hočejo biti, kot v resnici so, tudi oni razvojni činitelj dežele v vseh njenih aspektih, hočejo biti bratje bratom italijanske narodnosti, ker se samo z bratstvom in sodelovanjem lahko rešijo skupni problemi; zato pa skušajte biti, kolegi večine, dovezetni za njihove želje, njihove težnje, njihove pravične in demokratične zahteve. Če hočejo Slovenci enakopravnost v vsem, ne zahtevajo nič transcendentnega, zahtevajo samo to, da postanejo polnopravni italijanski državljani. Zato začnimo delo, da onemogočimo, da bi se na skupni poti zasejala nova nerazumevanja, nova nasilja, nova preziranja, nove diskriminacije; ne dopuščajte, da bi se nadaljevalo z drugimi, nevarnejšimi metodami raznarodovalno delo,

tem, kar je bilo zagrešeno danes pa se je večina zbornice pokazala malo demokratična in prav popolnoma nič krščanska. Nadejam se, da se bodo v nadaljnjem razmehu spreminile, za kar bomo skušali pripisati največjo važnost mi od komunistične grupe z upanjem, da se bo za rešitev teh vprašanj lahko našla podlaga za enotnost med političnimi silami, ki čutijo, da je vprašanje enakopravnosti slovenske manjšine v Italiji eden izmed preizkusnih kamnov za demokracijo, ki hoče biti takšen v pravem pomenu besede.

Potek seje deželnega sveta

s 1. strani

ga ustroja. A tudi te njegove besede so še vedno prekinjali pogosti medklici, dočim se je slišalo s strani komunistov in socialistov ogorčenje zaradi postopka nasproti slovenskemu svetovalcu in zahteve, naj se tov. Šiškovič omogoči izražanje v slovenščini. V nekem trenutku je tov. Šiškovič odvrnil misovcu Morelliju, naj ga preneha motiti, ker je on govoril v nemščini da aprila 1945 in se proti temu ni nikoli upiral.

Ko je tov. Šiškovič hotel prebrati načelno izjavo o tem dogodku, so mu tudi to onemogočili, tako da je izjavo izročil na zapisnik. Njegova izjava je v celoti posvečena vprašanju uporabe jezika in vprašanju slovenskih narodnostnih pravic na splošno. Zaradi njene pomembnosti jo objavljamo na tej strani.

Nato je tov. Šiškovič nadaljeval svoj govor v italijanščini po vprašanju, zaradi katerega je zaprosil za besedo. Dejal je, da je «incident», ki je nastal v zvezi z uporabo slovenskega jezika najboljši dokaz, kakšno veliko važnost ima izvolitev treh članov paritetne komisije za sprovajanje deželnih določil. Če bi ga bili pustili govoriti, bi bil postavil v slovenščini ravno to vprašanje, ki je na dnevnem redu.

Tudi odv. Jože Škerk je po tem vprašanju zaprosil za besedo. In tudi ob njegovem nastopu je prišlo do istih nastopov kot ob govoru tov. Šiškoviča. Tudi odv. Škerk je začel z besedami v slovenščini: «Gospod predsednik, spoštovani kolegi! Dovolite mi...», tedaj ga je predsednik dr. Rinaldini prekinil. Svetovalec «Slovenske skupnosti» je še skušal spregovoriti nekaj besed v slovenščini, a tudi to ni bilo mogoče, ker je predsednik zbornice začel zvoniti in prekinjati govornika. Prav tako se je ob tem trenutku izkazal misovec Morelli, ki je bil najbolj aktiven v gonji tako proti tov. Šiškovič kot proti odv. Škerku. Zaradi prekinitve je odv. Škerk prebral kratko izjavo, v kateri je ostro obsodil ravnanje, kateremu je bil podvržen. Tudi ob prebiranju te izjave so ga skušali prekiniti in so ga dejansko prekinili, čeprav je prosil, naj ga pustijo prebrati do konca kratko besedilo izjave iz osebnih razlogov. Nato je tudi on začel obravnavo vprašanja izvolitve paritetne komisije, ki bo imela velike naloge v zve-

zi z ureditvijo vprašanj slovenske skupnosti in bi bilo zaradi tega potrebno, da bi bila tam izvoljena osebnost slovenske narodnosti, ki bi poznala probleme in bi lahko pripomogla k njihovi rešitvi. V tej zvezi je pripomnil, da bi bil to korak naprej v izboljšanju razmer slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki hoče hiti lojalni činitelj v deželi in delovati v interesu države. Ta pa ji mora zagotoviti pravice, ki jih sedaj nima, kar dokazuje tudi postopek do uporabe slovenskega jezika v deželni zbornici.

Tov. Bacicchi je v svojem diskusijskem posegu opozoril na nedemokratično ravnanje večine, na način, kako se manjšina postavlja pred izvršena dejstva, medtem, ko bi bilo zelo važno, da bi se po tako važnih vprašanjih, kot je paritetna komisija, dosegla soglasnost. Tudi on je naglasil, da bo imela paritetna komisija veliko posla tudi z vprašanji narodne manjšine, kar je že dokazalo dejstvo, da se noče dopuščati uporaba slovenskega jezika.

Angeli od PSI je ob razpravi o resoluciji skupine komunističnih svetovalcev glede otvoritve splošne politične razprave o programu deželne vlade izrekel svojo solidarnost slovenskim svetovalcem in grajal dejstvo, da jim ni bilo dopuščeno govoriti v materinščini.

Ob glasovanju za 3 člane paritetne komisije je prišlo do izvolitve prof. Crisafullija, Amortha in posl. Bressanija. Tov. Šiškovič pa je prejel 13 glasov, očitvidno s strani desetih prisotnih komunističnih svetovalcev, svetovalca PSIUP Bettolija in svetovalca Slovenske liste odv. Škerka. Zaradi nezadostnega števila glasov pa tov. Šiškovič ni bil izvoljen v paritetno komisijo.

Nadaljnji potek seje je bil zanimiv predvsem zato, ker je še enkrat prišla do izraza želja demokristjanov in socialdemokratov, da bi onemogočili čim korektnije funkcioniranje zbornice. Očitvidno je večina (KD in PSDI) skušala onemogočiti sleherno globjo diskusijo, kar je prišlo prav posebno do izraza ob glasovanju za komisijo petih za Trst. Dejansko ob tej priliki ni bilo nikakršne razprave, ker je predsednik zbornice takoj začel z glasovanjem. Od petih članov komisije sta bila izvoljena iz vrst leviceto tov. Paolo Sema za KPI in Arnaldo Pittoni za PSI.

Na koncu je tov. Bacicchi v imenu 8 komunističnih svetovalcev ilustriral resolucijo za otvoritev splošne politične razprave in zahteval določitev datuma za razpravo samo. Demokristjani in socialdemokrati zaradi svojega glasovalnega stroja pas so to resolucijo onemogočili čeprav so vse pozicije zahtevale razpravo. Na ta način se je še enkrat dokazalo, da demokristjani in socialdemokrati nočejo nikakršne razprave o glavnih obrisih deželne politike. Najbolj nevarna je tendenca, ki jo je pokazal načelnik demokristjanske skupine Mizzau, ki je dejal, da se bodo on in njegovi kolegi odločno uprli «politizaciji» deželne zbornice, češ da ljudstvo čaka sadov, ne pa razprav. Tov. Bacicchi mu je pa z lahkoto odgovoril, da so prav demokristjani tisti, ki so dokazali, da nočejo urnejšega delovanja zbornice, ker so sklicali v dveh mesecih le tri seje zbornice.

Pod geslom: mir, prijateljstvo, sodelovanje

Mladinsko srečanje na Opčinah

V dneh od 27. do 29. junija je bila v Prosvetnem domu na Opčinah zelo pomembna manifestacija: srečanje mladine Julijske krajine-Furlanije, Slovenije in Koroške. Ob tej priliki je bilo na sporedu več športnih in kulturno-zabavnih prireditvev. Predstavniki mladinskih organizacij in združenj iz vseh treh dežel so razpravljali o številnih mladinskih problemih. Prišlo je tudi do izmenjave mnenj o raznih političnih problemih.

To mladinsko srečanje se je v silo pod geslom: «Mir, prijateljstvo, sodelovanje». Eden izmed govornikov pa je o pomenu tega srečanja med drugim dejal: «Zgodovina je orala neusmiljeno preko naših dežel, preko trupel naših dedov in staršev. Kdo lahko jamči, da se to ne bo ponovilo? Mi mladi! In kje je dežela na svetu, kjer ni potrebno vprašati mladino, kaj misli? Kate-

ra dežela na svetu lahko brez mladine kroji usodo svojega in drugih narodov? Nikjer ni nikogar, ki bi lahko razbil enotnost, skovano z zavestjo, da gradimo boljši svet, svet miru in svet medsebojnega spoštovanja, svet humanih odnosov».

To mladinsko manifestacijo so organizirale Zveza komunistične mladine, Zveza socialistične mladine, Zveza mladine Socialistične stranke proletarske enotnosti, Mladinska iniciativa, Zveza demokratičnih srednješolcev in nekatera druga manjša mladinska združenja, sodelovale pa so tudi mladinske organizacije iz Slovenije in Koroške.

Osrednje prireditve so bile na sporedu v nedeljo. Istega dne je imela mladina skupno kosilo, pri katerem so stregle tudi žene in mladinke z Opčin. Popoldne je bila glavna kulturna prireditev, pri kateri so sodelovale razne skupine iz Slovenije in godba iz Trébe-Gropade.

Zal, je bila prireditev precej okrnjena. Izpadlo je več točk iz najavljenega programa in tudi najavljena pevska zbor s Proseka in Križa nista nastopila. Program, ki so ga posredovale skupine iz Slovenije je bil okrnjen, baje, zaradi nekaterih tehničnih nevedčnosti. Odpadla je tudi takoimenovana «okrogla miza», za katero je vladalo veliko zanimanje. Namesto te so imeli predstavniki mladinskih organizacij skupni sestanek «za zaprtimi vrati».

Zaradi vseh teh pomanjkljivosti je bilo izrečenih precej kritik na račun organizatorjev. Te kritike so bile tamberj upravičene tudi za to, ker tovrstne mednarodne mladinske manifestacije niso vsakdanja stvar.

Vsekakor pa moramo poudariti, da je mladinsko srečanje na Opčinah rodilo zelo pozitivne sadove, saj je, med drugim, pokazalo, da je možno najširše sodelovanje, ne gle-

Nastop ene izmed kulturno-umetniških skupin iz Slovenije

de na politično opredelitev in da je šovinizem v obmejnih deželah obsojen na neizbežen propad.

Obisk delegacije ZKS v goriški pokrajini

Poglobitev recipročnega poznavanja problemov, ki jih rešujejo komunisti obeh dežel

Pretekli teden je bila na obisku na Goriškem delegacija Okrajnega komiteja Zveze komunistov iz Koprca. Delegacijo je vodil okrajni sekretar Jože Božič. Med obiskom so člani delegacije imeli več sestankov z voditelji goriške federacije KPI. Namen teh razgovorov je bil

seznaniti koprške tovariše s tem, kako komunisti v naši deželi konkretno izvajajo politiko KPI na političnem, ekonomskem in socialnem področju, ob najširšem sodelovanju z drugimi demokratičnimi in naprednimi silami. Med tem srečanjem so se člani ZKS in KPI razgovarjali o zelo konkretnih zadevah. Razgovori so potekali v iskrenem prijateljskem ozračju. Med drugim sta se delegaciji razgovarjali tudi o vprašanjih, ki zlasti živo zanimajo slovensko narodno manjšino v Italiji.

Ob zaključku obiska jugoslovanskih gostov v goriški pokrajini je bilo z obeh strani izraženo prepričanje, da so medsebojni stiki zelo koristni. Izražena je bila tudi želja, naj bi v bodoče prišlo do podobnih srečanj ne le med voditelji partij, temveč tudi na bazi. Zato so se naši goriški tovariši sporazumeli s tovariši iz koprškega okraja, da bodo dali pobudo za srečanja med delavci, kmeti, predstavniki krajevnih in javnih ustanov.

Vsa ta srečanja, tako je bilo poudarjena z obeh strani, koristijo ne le boljšemu medsebojnemu poznavanju temveč tudi vprašanjem, ki jih, sicer v različnih pogojih, obe partiji morata reševati. Ta srečanja koristijo tudi utrjevanju prijateljskih in bratskih vezi v duhu proletarskega internacionalizma in seveda, tudi miroljubnemu sožitju med prebivalci obmejnih pokrajin.

Blesteča zmaga demokratičnih sil v Grčiji

Iz Grčije so dospele razveseljive vesti. Na občinskih volitvah so zmagale ljudske in demokratične sile. Od 230 večjih občin jih je 200 prišlo v roke sil demokratične levice. V Solunu in v nekaterih drugih večjih mestih so napredne stranke prejele skupno nad 49% glasov.

Po objavi volilnih izidov je vodstvo EDA, v kateri so združene demokratične in levičarske stranke, objavilo posebno sporočilo, v katerem je rečeno, da so združene demokratične sile triumfirale. To je dokaz, da grško ljudstvo odobrava politiko sodelovanja med demokratičnimi silami.

Jasno je, da bi demokratične in levičarske sile ne bile mogle izvajati tako blesteče zmage, če bi se bile predstavile na volitvah ločeno. Do zmag je prišlo po zaslugi širokih konvergenč.

Grška demokracija, ki se je razvila po porazu fašističnega režima Karamanlisa, se po prihodu zmernega Papandreua na oblast še dalje krepi in razvija. Politični jetniki, ki so bili dolga leta zaprti ali konfinirani, se vračajo na svoje domove, med svoje ljudstvo. Vzpostavljajo se demokratične svoboščine, ki jih je prejšnja fašistična klika poteptala.

Mednarodnega srečanja mladine, ki je bilo v dneh od 27. do 29. junija na Opčinah se je udeležila velika množica

Tito obiskal Poljsko

Poljski in jugoslovanski voditelji so razpravljali o bilateralnih odnosih, ki se ugodno razvijajo in o številnih mednarodnih političnih problemih

Jugoslovanski predsednik Tito je pred kratkim obiskal Poljsko. Med obiskom je imel vrsto razgovorov s prvim sekretarjem Poljske delavske partije Gomulko in z drugimi poljskimi voditelji. Visokega gosta iz Jugoslavije so Poljaki zelo priščno sprejeli, kar je potrdil tudi tisk.

Poljski voditelji in jugoslovanski gostje so razen o odnosih med obema državama, ki se zelo povoljno razvijajo, razpravljali tudi o številnih mednarodnih političnih vprašanjih, glede katerih je prišla do izraza identičnost stališč. Razpravljali so tudi o aktualnih vprašanjih mednarodnega delavskega gibanja.

«Izrednega pomena je dejstvo — tako je pisalo ljubljansko «Delo» — da so razpravljali tudi o njem z vidika načel koeksistence ter boja za mir in socializem. Besede predsednika Tita, da koeksistence ne pomeni zamrzovanje mednarodnega in družbenega razvoja, kakor tudi misel Vladislava Gomulke, da je solidarnost vseh partij medna-

rodnega delavskega gibanja na fronti boja proti silam imperializma, največji imperativ v boju za ohranitev miru, pričajo, da so med varšavskimi razgovori analizirali položaj v mednarodnem delavskem gibanju ob spoštovanju vseh bistvenih tokov v današnjem svetu in z mislijo na poglobitve probleme in koristi človeštva. Sintezo jugoslovanskih in poljskih stališč — tako zaključuje ljubljansko «Delo» — nazorno izpričuje odstavek v skupnem sporočilu, ki sta ga podpisala Tito in Gomulka in ki se glasi: «Obe strani se ravnata po načelu, da je boj mednarodnega delavskega gibanja za mir in nacionalno neodvisnost najtesneje povezan z bojem za socializem in da ti dve vprašanji ni mogoče umetno ločevati.

Obe strani pripisujeta velik pomen združevanju vseh sil, ki se bore za mir, demokracijo in socializem, in sta prepričani o nujnosti, da vsaka komunistična in delavska partija prispeva svoje k obvladovanju sedanjih težav v svetovnem komunističnem gibanju in k dosegu resnične enotnosti na načelih proletarskega internacionalizma, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja, v interesu socializma in krepitve miru na svetu».

Rakasta obolenja v Sloveniji

Med povzročitelje naraščanja te krute bolezni spada tudi tobak

Ugledna ljubljanska revija «Naši razgledi» je pred kratkim objavila razgovor s prof. dr. Boženo Ravnihar, predstojnico Onkološkega inštituta v Ljubljani, o rakastih obolenjih v Sloveniji. Iz tega razgovora povzemamo naslednje:

Raka je vedno več. V Sloveniji ugotovijo letno približno 3500 novih obolenj. Rak je med vzroki smrti med Slovenci že na drugem mestu. Nad 44% obolenih moških ima raka na želodcu, 31% na pljučih in 13% na spolnih organih. Pri obolenih ženskah pa je razmerje drugačno. Največ obolenih žensk — nad 44% — ima raka na vratu maternice, 32% na želodcu in 20% na dojkah.

O vzrokih naraščanja raka prof. Ravniharjeva pravi naslednje:

«Vzroki naraščanja raka so predvsem v tem, da se podaljšuje življenjska doba prebivalstva. Rak se bolj pogosto pojavlja pri starejših letnikih. Vendar pa ugotavljamo tudi dejanski porast, ki ni v zvezi z omenjenim faktorjem in ki mu ne vemo vzrokov, razen za nekatere primere.

Za raka na pljučih je znano, da je v zvezi s povečano potrošnjo cigaret. Naš inštitut skuša te ugotovitve posredovati javnosti in zdravstveni službi, da bi začeli akcijo proti kajenju cigaret. To bi bil brez dvoma najuspešnejši način za zatiranje raka na pljučih. Osebnostem prepričana, da mnenja o ameriških ugotovitvah držijo. To so zelo solidne ugotovitve, ki slonijo na ogromnem materialu. Enake ugotovitve so dale prav tako zanesljive statistične študije v Angliji in v drugih državah. Ameriška zdravstvena služba je prav gotovo dobro pretehtala ta problem, preden se je podala v odkrit boj proti močno tobačni industriji. Da pa kajenje ni edini vzrok pljučnega raka, je jasno, čeprav je nedvomno

eden glavnih pospešujočih faktorjev.»

Na vprašanje: «kako je z uspehi zdravljenja in ali je kaj napredka v tem?» je prof. Ravniharjeva odgovorila tako-le:

«V povprečju se odstotek ozdravelih le počasi dviga. Približno ena tretjina bolnikov je živih in zdravih po petih letih od začetka zdravljenja. Pri raku na določenih organih, n. pr. na vratu maternice, in če je še v zgodnjem stadiju razvoja, ko ga začnemo zdraviti, dosegamo tudi čez 70% ozdravljenje, rak na koži pa nam skoro ni več problem. Zal pa je rak v porastu prav na tistih organih, npr. na pljučih, želodcu, kjer smo mu z današnjim zdravljenjem najmanj kos in ki ga navadno šele pozno odkrijemo.»

Kako število rakastih obolenj v Sloveniji narašča zgovorno potrjuje naslednja statistika: Na vsakih 100.000 prebivalcev je leta 1950 imelo raka 947 oseb, 1955 leta 1434, 1960 leta pa 1933. Na prvem mestu so ženske.

Za dobro voljo

Nekaj napotkov za feriale

Ce greste na izlet si:

- obujte nove čevlje — še dolgo si ga boste zapomnili!
- jejte vsevprek in pijte čimveč vode — čimprej si boste pokvarili črevesje, tem več boste prihranili v žepu!
- na vlaku odpirajte okna in vrata — po zdravniškem pravilu: Prehladite se vsak dan!
- čimbolj kričite, to je dobro za širjenje pljuč in — izletniške propagande!
- Kamor pridete, kupujte stvari, ki jih slučajno vidite, a jih najmanj potrebujete (kadar imajo otroci denar, imajo sejmarij semeni!) — če jih že na izletu izgubite ali pokvarite, vam še žal ne bo zanje!

Konferenca o dezatomizaciji Sredozemlja

«Sredozemlje naj postane resnična zibelka civilizacije in kulture», tako je poudaril Homari Souyah, ki zastopa Alžirijo na mednarodni konferenci o dezatomizaciji Sredozemlja, ki je v teku v alžirski prestolnici. Na tej konferenci je uradno zastopanih sedemnajst držav: Albanija, Alžirija, Arabija, Ciper, Francija, Grčija, Italija, Jugoslavija, Liban, Libija, Malta, Maroko, Sirija, Spanija, Turčija in Združena arabska republika. Svoje zastopnike v svojstvu opazovavcev so na to konferenco poslale tudi Sovjetska zveza, Češkoslovaška, Poljska, Bolgarija, Romunija, Nemška demokratična republika, Avstrija, Velika Britanija, Argentina in Portugalska. Poleg teh so na konferenci navzoči tudi predstavniki sedmih manjših afriških držav. Konferenco je pozdravil tudi alžirski premier. (Nadaljevanje na zadnji strani)

Ob robu dejavnosti Glasbene Matice

Pretekli teden je bil občni zbor Glasbene Matice v Trstu. Na njem so pregledali delovanje organizacije v zadnjem letu, sledila pa je izvolitev novega odbora.

Ob tej priliki je izšlo tiskano Letno poročilo 1963-64. Iz sestavka pod naslovom «Ob robu dejavnosti Glasbene Matice v letu 1963-64» povzemamo naslednje:

«GLASBENA MATICA ima važno kulturno poslanstvo med Slovenci v naši deželi. Težišče njenega delovanja je v njeni Glasbeni šoli, vendar pa se čedalje bolj uveljavlja kot organizacija koncertnih prireditev in tudi kot podbnica raznih ljudsko prosvetnih prireditev pri katerih tudi aktivno sodeluje.

V minulem šolskem letu je naraslo število gojencev Glasbenih šol v Trstu in Gorici, kakor tudi v podružnicah teh šol v Nabrežini, Trebčah, na Proseku, v Sovodnjah in Standrežu. Ob koncu šolskega leta je bilo na teh šolah in podružnicah skupno 183 gojencev. 92 gojencev se je učilo klavir, 24 violino, 49 harmoniko, 22 kitaro itd.

Vzporedno s porastom števila gojencev (Glasbene šole. Pripis uredn.), bo treba paziti, da bo glasbeni pouk zares kvaliteten, ker je to edino jamstvo uspešnega napredka. Kazalo bi tudi vpljati pouk predmetov, ki smo jih doslej pogrešali, predvsem solopetje, saj dobrih pevcev vedno primanjkuje.

Za izpopolnitev kadra orkestra Glasbene Matice. Op. uredn.) bo nujno navajati gojence, ki imajo smisel in veselje do glasbe, da se oprimejo pouka instrumentov, s katerimi bodo lahko sodelovali v orkestru. To še posebno s perspektivo razvoja orkestralne-

ga ansambla, ki je postal danes neobhodno potreben člen slovenske kulturno-prosvetne dejavnosti, saj je poleg lastnih koncertov ponovno omogočil številne druge prireditve, operetne predstave, gostovanja Glasbene Matice itd.

Se v večji meri bo treba skrbeti za mladinsko zborovsko petje, ki ima važen pomen pri prosvetni dejavnosti. S pomočjo ostalih prosvetnih činiteljev bomo morali najti način in potrebna sredstva za ojačenje mladinskega zborovskega petja.

Pobud, dela in uspehov je bilo v letošnji sezoni kljub raznim težavam mnogo. Skupno je bilo 21 nastopov. Glasbena Matica bo tudi v bodoče odločno nadaljevala svoje pot k cilju, ki si ga je zastavila, to je vsestransko poživiti glasbeno življenje med Slovenci v naši deželi, pri čemer pričakuje, da ji bo slovenska javnost še nadalje naklonjena.»

Zaključni nastop Glasbene šole v tržaškem Avditoriju. Orkester Glasbene Matice in mladinska pevska zbor iz Trsta in Nabrežine. Dirigent prof. Oskar Kjuder

Predsezona poletnih iger v Dubrovniku

Primorski Slovenec Anton Nanut je dvignil dubrovniški sinfonični orkester na visoko umetniško raven

V Dubrovniku — znanem festivalnem mestu, je v polnem teku predfestivalna sezona, na kateri igra pomembno vlogo tamkajšnji mestni sinfonični orkester. To orkester je primorski Slovenec Anton Nanut dvignil na zelo visoko umetniško raven in je danes v ponos ne le Dubrovničanom temveč sploh Jugoslovanom pred inozemskim občinstvom.

Dubrovniški mestni orkester ima na sporedu v letošnji predsezoni kar 24 koncertov, na katerih se uvrščajo najbolj znani jugoslovanski solisti, kot so: hornist Jože Falaut, priznan po svojih uspehih doma in v tujini, violinist Dejan Bravničar, ki ga tudi tržaško občinstvo dobro pozna in ceni, dalje violinist Rok Klopčič, ki se prav tako dobro uveljavlja in drugi kot n.p.r. Jurica Muraj, Lukič, Radič, Vuk Dra-

govič, Pajević, Pavlovič in Stefanovič. Od jugoslovanskih skladateljev se izvajajo dela, ki so napisana z inspiracijo folklorne bogastva.

Predfestivalski koncerti dubrovniškega mestnega orkestra niso le ožja prireditve domačega okvira, saj je Dubrovnik veliko shajališče turistov iz vsega sveta.

O. KJUDER

Podelitev nagrad avtorjem in pevcem revije „Trst 64“

27. junija so na sedežu prosvetnega društva v Barkovljah razdelili nagrade pevcem in avtorjem popevk II. revije slovenske popevke «Trst 64». Prvo nagrado društva je prejel Frančko Žerjav iz Križa, avtor besedila in glasbe popevke «Čakam te». Nagrada znaša 15.000 lir. Druga nagrada društva (10.000 lir) pa je bila dodeljena avtorjema popevke «Španske noči». Besedilo te popevke je napisal Mladovan Ivan, glasbo pa dr. Danilo Požar. Tretjo nagrado društva (5.000 lir) je prejel Tulio Možina iz Trebč, ki je avtor besedila in glasbe popevke «Luč ljubezni».

Avtor popevke «Samo ti», Oskar Šonc, je prejel v dar album, ki ga je dala Glasbena Matica iz Trsta, izvajavka popevke Ljubica Berce z Opčin pa je prejela kristalno vazo, dar Primorskega dnevnika. Pevka Odinea Zupin iz Milj, ki jo je strokovna žirija ocenila kot najboljšo letošnjo pevko, je prejela v dar umetniško sliko delo slikarja Palčiča, Ivan Sancin iz Trsta, ki ga je ista žirija ocenila kot najboljšega pevca je prejel umetniško sliko, delo dr. Hlavatyja. Miroslav Košuta iz Križa, avtor popevke «Moja ljubezen si ti», katero je strokovna žirija ocenila kot najboljšo, pa je prejel v dar umetniško sliko, delo Jakija Hrovata. Avtor popevke «Pismo iz tujine», ki

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Razgovor z dirigentom zabavnega orkestra «Miramar»

Dirigent Aleksander Vodopivec je v razgovoru z našim sodelavcem povedal naslednje:

«Publika se je izrekla za popevko «Pismo iz tujine», ki jo je pela Odinea Zupin. Mislim, da je bila izbira pravilna tudi zato, ker je ta popevka vsebinsko najmočnejša tudi z oziroma na naše izseljence in pevka jo je podala kot močno doživeto. Prav to bi rad poudaril.

Mislim, da je letošnji nivo popevk boljši od lanskega. Publika je bila sicer malo čudna, a to se dogaja na vseh prireditvah. Prvi del programa je bil morda premalo tehten in nezanimiv, drugi del pa se je stalno višal, tako da smo imeli stalen «crescendo». Kljub temu pa mislim, da je bilo tudi v prvem delu nekaj takih popevk, ki bi se bile lahko borile za prvo mesto.»

V nadaljevanju razgovora z našim sodelavcem je dirigent Vodopivec poudaril še naslednje:

«Lanski pevci, ki so tudi letos nastopili, so zelo napredovali. Podčrtati hočem, da je še posebno napredovala Nora Jankovič, ki je letos zelo dobro interpretirala svoje pesmi.»

Na vprašanje: «Kaj na prihodnje leto?», je dirigent Vodopivec odgovoril tako-le:

«Če bo prihodnje leto nova revija popevk, bom pri njej sodeloval. Vsekakor no bi želel, da bi se našel med našimi vojniki na Tržaškem nekdo, ki bi aranžiral nekaj popevk. To bi vsekakor pozitivno vplivalo na revijo. Tudi razpis nagrade za aranžma bi lahko pozitivno vplival na revijo samo.»

V TRSTU so pred kratkim odprli novo galerijo. Dali so ji tipično ime «La Bora». Galerija je v ulici Malcanton 14. Trenutno v njej razstavlja deset slikarjev, šest Tržačanov, štirje Furlani in en kipar. Med razstavljavci so tudi Spacal, Zigaina in De Cillia.

Bilo je pred 100 leti

„Potrebno poduzhenje sa kméta...“

IV.

V «Illirisches Blatt» iz leta 1831 beremo med drugim:

«Najuspešnejše sredstvo zoper koleru je krepko drgnjenje z raskavim suknom ali s krtačami. Dobro je tudi če se v telo krepko vdrgne špirit in če se na stopala in med noge polože razgrete opeke, da se telo hitreje razgrije. Okrog želodca in trebuha je dobro če se polaga obkladke iz vročega močnika. Ta način zdravljenja so baje izumili Zidje že pred 200 leti.»

V istem listu dalje beremo, da se proti koleri menda še najbolje obnaša pitje tople vode in na vsake 3 ure 3 grame «magisterii Bismuthi» z dodatkom sladkorja, puščanje krvi pa da je škodljivo in uživanje opija nevarno. Pisec članka je priporočal kurjenje s premogom.

Toda ljudje, zlasti pa razni modrijani in mazači, so si izmislili neverjetne «modrosti». V zvezi s temi je omenjani list tako-le pisal:

«Kdor si je preskrbel vsa varstvena sredstva proti koleri, mora hoditi našemljen. Na golem životu mora nositi kožo iz raztegljivega gumija, vrhu gumija pa obsežen smolnat povoj. Nad srčno

jamico naj nosi bakren krožnik, na prsih pa vrečico toplega peška. Okrog vratu naj ima ovit dvojen, z brinjevimi jagodami in s poprovim zrnjem napolnjen ovoj. Ušesa naj ima zamašena s bombažem, nadevanim s kafro. Pod nos naj si obesi stekleničico duhtečega protikužnega kisa.

Pred usti naj ima vejico kolmeža. Nad povoj, ki jih ima ovite okrog života, naj nosi s klorovim apnom napojeno srajco, vrh nje jopič iz bombaževine, nad njim vročo opeko in vrh te 'spodnje obleke', s klorovim apnom napojen telovnik. Na golih nogah naj ima v kisu prekuhanogovavice iz sukanca, vrh teh, s kafro nadevane volnene nogavice, pod stopalom pa z vročo vodo napolnjene bakrene stekleničice, vrh vsega pa obutev iz usnja. Nad vso to 'spodnjo obleko', naj bo topla volnena in s klorom prepojena suknja, vrh nje pa še plašč iz povoščene platna. V desnem žepu naj ima funt melisnega čaja in pol funta bodeče neže, v levem žepu pa funt korena in pol funta žebeljev. V žepu telovnika naj bo stekleničica kamilčnega olja, v hlačnem žepu pa steklenica kafrinega etra. V kloboju naj ima nekaj meric vrelc

ječmenove juhe, v desni roki naj drži cel brinjev grm, v levi pa celo akacijo. Tako opravljen človek naj vlača s sabo na život pripasano samokolnico, na kateri naj bo 15 vatlov flanele parni stroj za peko, žehnik, 10 krtač, 18 opek, 2 kožuha in pa sobni potrebnjak. Obraz takemu potniku naj zastira krinka iz testa iz konjske mete, v ustih pa naj ima 1/4 funta kolmeža.»

To bi bilo zares smešno, da ne bi bilo tragično!

Leta 1831 je izšla pri Egerju v Ljubljani majhna brošurica, ki daje «potrebno poduzhenje sa kméta, kako naj fam in fvoje ljudi te frahne bolesni obvaruje». V učena vprašanja glede bistva kolere se avtor brošurice ne spušča, ker očitno ne mara z lažnivo vseznalostjo govoriti o stvarih, ki jih ne pozna, pač pa daje modre nauke «od tega, kar morefh fturiti, kadar je kolera she v' tvojim kraji, ali zhe imafh bolesen morebiti she fam».

Avtor razprave o koleri na Kranjskem, Franc Kobal je v zvezi z vsebino prej omenjene ljubljanske brošurice zapisal:

«Ne bode napak, če podamo nekaj beležk, ki se po svoji trez-

nosti zelo razlikuje od splošne žlobudravosti tistih let in je tudi v drugih ozirih zanimiva.»

Iz omenjene brošurice nam Kobal posreduje, med drugim, naslednje:

«O koleri govorijo gospodje in kmetje, visoki in nizki, mladi in stari. Pa kdo bi tudi ne govoril, če slišimo, da je že toliko tavčent ljudi umerlo od nje, in de bolezen če dalje bližje prihaja...»

Kolera je grozovita bolezen, ki se je človek od človeka nalez, ali pa jo tudi dobi, če se tacih reči dotikuje, ktere so okužene. Mogoče je se je obvarovati, če se vse to stori, kar jo zaderži, in vse to pusti in ne sturi, kar je perpelje, in če se človek nobene reči ne dotakne, kar je od te strašne bolezni morebiti že okuženiga. Od premarzenja bolezen na enkrat dobite. Če imate kak požirek žganja, je dobro, da ga požrete zjutraj, preden greste iz hiše. Posebno brinovca, pa malo dobro zapečeniga kruha. Žgance z gorkim mlekom smete tudi kositi. Tudi kuhan krompir, pa glejte, da ne bo še nezrel ali pa spriden in gnjil. Pa vendar tudi zdraviga krompirja ne smete preveč jesti, in dobro je, de ga vselej solite. Močnika ali kaše smete jesti kolikor hočete. Vselej pa morete ali kaj močniga ali pa kaj gorkiga kositi.

Prav dobro je, če piskerc kamilčiga, melisniga ali metniga tē spijete, tega si vsak še tako reven kmet napravi. Kisliga zelja in druge zelenjave ne smete kositi, tudi ne kislega mleka in sa-

dja, kar nekteri radi sturē. Vsak dan okna in duri hišne odprite, če zdrava sapa vanje pride, večne vrata pa, kadar je bolezen v deželi, morete zmiraj zaperte in zapahnjene imet, de kak ptujec, ki je morebiti že bolezen dobil, v hišo ne pride. Dobro bi bilo, ko bi tudi na sekret ključavnico napravil, pod šterno prav dobriga psa perkleni.

Vse more čedno, čisto, nič ne sme umazano biti. Vse kar prehudo diši, se more iz hiše in iz kamre, kjer spiš, spraviti; posebno ne sme biti v hiši ne sadje, ne kaka kislina, ne kaj družiga taciga. Tudi se ne sme mokro perilo v hiši obešati, ali kokuši ali druga perutnina terpeti. Gnoj in blato spred hiše in z dvoriša pospravij; zakaj gniloba in hudi duh od luž je škodljivo. Kdor ima čevlje in štumfe, naj jih zmiraj nosi, in če jih ne more vsak dan nositi, naj jih saj nosi, kadar je mokro vreme. Ali kadar ni kaj dobro. Život imejte čeden, umijte si večkrat cel život, ne le obraza in rok, z vodo ali pa z gorkim jesihom, to je še bolji. Če komu per delu na enkrat ni dobro v životu, naj hitro domu gre in se v posteljo vleže. Ne smete jesti, kadar je kolera v deželi, temuče se varovati pinnjeniga mleka, nezreliga sadja. Varujte se noviga vina, od vode pa je studenec nar bolji. Kdor po noči okoli hodi, kolero posebno rad dobi. Posebno se varujte jeze, ona nar bolj škoduje. (Nadaljevanje na zadnji strani)

